

LAUSUNTO

Asia: VN/35738/2024 Metsätalouden kannustejärjestelmän muuttamista koskevat laki- ja asetuserinnokset. Maa- ja metsätalousministeriö, 17.7.2025.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=0a6501d9-a771-422a-8838-a9be2a96e047>

Suomen ilmastopaneeli

Raisa Mäkipää

TAUSTAA

Tulosperusteisten tukien liittäminen metsätalouden määräaikaan kannustejärjestelmään edistää biodiversiteetti-, ilmasto- ja muiden ympäristötavoitteiden saavuttamista kustannustehokkaalla tavalla. Uusien tukien arvioinnissa on perusteltua kysyä, kohdentuvatko ne yhteiskunnan tavoittelemien ympäristöhyötyjen näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti eli myönnettäisiinkö tukia toimiin, joilla on osoitettu saavutettavan esimerkiksi biodiversiteettiä tai merkittäviä päästövähennyksiä ja hiilinieluisuutta maankäyttösektorilla.

SUOMEN ILMASTOPANEELIN NÄKEMYKSET

Ilmastopaneeli tarkastelee tässä lausunnossaan näitä laki- ja asetuserinnoksia ilmastomuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen näkökulmasta. Tulosperusteisilla tuilla voidaan edistää ja vauhdittaa metsien hiilinielun vahvistumista ja hillitä maaperän päästöjä, mutta kaikilla muutosesityksen toimilla ei saavuteta ilmastohyötyjä.

- Taimikoiden ja nuorten metsien lehtipuuosuuden lisäämisellä ei vahvisteta metsien hiilinielua eikä vähennetä maaperän kasvihuonekaasupäästöjä, mutta lehtipuuosuuden lisääminen voi parantaa metsien ilmastomuutokseen sopeutumiskykyä.
- Lehtojen luonnonhoidolla turvataan lehtojen ominaispiirteiden ja lajiston säilymistä, mutta sillä ei tavoitella eikä saavuteta metsien hiilivaraston kasvua. Vaikutukset metsien kasvihuonekaasutaseisiin ovat ilmastoon negatiivisia, mutta toteutuksen pinta-ala tulee olemaan niin pieni, ettei sillä ole merkittävää vaikutusta Suomen metsien hiilinieluun.
- Runsaspuustoisten suojavyöhykkeiden jättämisellä ja niissä lahopuujatkumon turvaamisella on positiivinen vaikutus metsien hiilivaraston kasvuun ja toimenpiteellä voidaan hillitä maaperän hiilivaraston pienenemistä.
- Soiden ennallistamista tukemalla voidaan saavuttaa päästövähennyksiä erityisesti, jos puustoiset suot säilytetään puustoisina.

Ilmastopaneeli kiinnittää huomiota esityksestä puuttuviin merkittäviin toimiin. Metsänomistajat voisivat tuottaa kustannustehokkaasti Suomen ilmastotavoitteiden mukaisia mittavia kasvihuonekaasupäästövähennyksiä tai metsien hiilivaraston kasvua, jos tukia suunnattaisiin vaikuttaviin toimiin. Ilmastopaneeli on arvioinut¹, että hakkuutasen kohtuullistaminen ja muut metsiin ja metsänhoitoon kohdistuvat toimet vahvistaisivat metsämaan hiilinielua noin 27 Mt CO₂-ekv. (jatkossa Mt) verrattuna vuoteen 2023. Muutoksen aikaansaaminen edellyttää maankäyttösektorin päästövähennysmahdollisuuksien, nielua vahvistavien toimien ja ohjauskeinojen käyttöönottoa viipymättä.

¹ Suomen ilmastopaneeli 2025. Suomen hiilineutraalipolku – Arvio hiilineutraaliuden saavuttamisesta ja sen keinoista. Suomen ilmastopaneelin julkaisu 1/2025.

Tulosperusteisilla tuilla voitaisiin ohjata kiertoajan pidentämiseen ja metsien kasvattamiseen täystiheinä, joilla on arvioitu saavutettavan yhteensä 7,4 Mt suuruinen lisäys hiilinieluihin vuoteen 2035 mennessä. Säästöpuumäärän kaksinkertaistamisella voitaisiin saavuttaa 1,3 Mt nielulisäys ja siirtymällä runsasravinteisissa kuusivaltaisissa korvissa jatkuvapeitteiseen kasvatukseen kasvaisi Suomen metsien hiilinielu 1 Mt vuoteen 2035 mennessä. Jättämällä nämä metsien hiilinielun ja kasvihuonekaasutaseiden kannalta keskeiset toimet tulosperusteisten tukien ulkopuolelle lakimuutosehdotuksella on hyvin vähäinen vaikutus Suomen ilmastotavoitteiden toteutumiseen.